

Олена Школьна, канд. філол. н., доц. (Київ),
Катерина Покляцька, асп.

КОНТЕНТ НАУКОВИХ ЗДОБУТКІВ (збірники «Журналістика» та «Образ»)

У сучасному глобалізованому просторі тенденції в розвитку світової науки диктують пошук дедалі оперативніших способів ознайомлення наукового товариства з результатами наукових досліджень різних учених і фахівців. Одним із таких способів є фахові видання, які виступають посередниками між дописувачем і читачем. Дослідник прагне опублікувати результати своєї роботи, викладені в статті, у першу чергу, з метою якнайшвидшого оприлюднення, створення вільного доступу до неї читачів.

Кафедра історії журналістики здійснює випуск збірників «Образ» та «Журналістика». Перше видання було зареєстровано 13 червня 2000 р. Основна тематика журналу стосується теорії та історії публіцистики. Часопис «Журналістика» був заснований ще 1976 р., відновлено вихід 2002 р.

Наукові періодичні видання з 2008 р. виходять як у паперовому, так і в електронному форматах. Електронний формат кожного випуску передається на депозитарне зберігання до Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Переглянути наукові електронні видання можна на сайтах НБУВ, Інституту журналістики, бібліотеки Інституту журналістики та наукової бібліотеки ім. М. Максимовича.

У результаті проведених досліджень визначено, що на сторінках збірника «Журналістика», починаючи з 2002 р., було вміщено такі рубрики: «Історичні віхи», «До джерел», «Грані», «Постаті», «Преса за межами України», «Українська преса у світі», «Гендерні домінанти» (інколи ця рубрика мала назву «Гендерні акценти»), «Студентська наука», «Спогади, есе, рецензії, нариси, дискусії, огляди», «Жанрові пошуки», «Методи дослідження в історії журналістики», «Шевченкіана», «Педагогіка», «Медіаконтент», «Духовність», «Журналістська доля (інтерв'ю, есе)».

Проаналізувавши кожен із рубрик, можемо побачити, хто з дослідників найчастіше друкувався в рубриках, яка кількість їх публікацій, з яких міст учені.

Отже, у рубриці «До джерел» уміщено 45 публікації, друкувалося 26 авторів, із них 4 доктори наук. Найактивнішими авторами бу-

© Покляцька К., Школьна О., 2014

ли О. Школьна (6 публікацій), Т. Хітрова (4 статті), С. Кравченко (3 матеріали). Найбільша кількість авторів – це представники Києва (12), Львова (3), Сум і Запоріжжя (2).

Рубрика	Автор	Місто	К-ть публікацій	Науковий ступінь
До джерел	Школьна О.	Київ	6	канд.
	Хітрова Т.	Запоріжжя	4	2 асист., 2 канд.
	Кравченко С.	Луцьк	3	канд.
	Волобуєва А.	Київ	2	канд.
	Гандзюк В.	Вінниця	3	1 асп., 2 канд.
	Дудко В.	Київ	2	канд.
	Забіяка І.	Київ	2	канд.
	Сидоренко О.	Київ	2	асп.
	Сніцарчук Л.	Львів	2	канд.
	Хобта О.	Одеса	2	асп.
	Бондаренко В.	Київ	2	асп.
	Михайлин І.	Харків	1	д-р
	Павлюк І.	Київ	1	д-р
	Горбик Р.	Київ	1	асп.
	Дроздовська О.	Львів	1	канд.
	Єлісовенко Ю.	Київ	1	канд.
	Кобинець А.	Запоріжжя	1	канд.
	Садівничий В.	Суми	1	канд.
	Гайдіна Ю.	Суми	1	
	Сирота Л.	Львів	1	канд.
	Радчик Р. В.	Київ	1	канд.
	Тимошик М.	Київ	1	д-р
	Улиганець М.	Ужгород	1	асп.
	Утвенко В.		1	
	Черняков Б.	Київ	1	д-р
	Яблоновська Н.	Сімферополь	1	канд.
Всього	26	9	45	

Що ж стосується рубрики «Українська преса у світі» (зміна назви з 2003 р. на «Преса за межами України»), то її представляли 12 авторів, чотири з яких доктори наук. Тут вміщено 21 публікацію.

У рубриці «Постаті» особливу увагу приділено людям, які є відомими в історії журналістики. Загальна кількість публікацій у цій рубриці – 32. Друкували свої матеріали 27 авторів, серед яких 5 докторів наук. Матеріали представлено з різних міст України, але найбільше – Київ (11), Луцьк (3), Ужгород (2), Полтава (2), Чернівці, Сімферополь, Суми (по 1 публікації).

Серед визначних особистостей (всього 28), на яких звернули увагу автори фахового наукового збірника, були такі, як: Олег Бабиш-

Рубрика	Автор	Місто	К-ть публікацій	Науковий ступінь
Українська преса у світі / Преса за межами України	Сидоренко Н.	Київ	6	д-р
	Богуславський О.	Запоріжжя	3	канд.
	Тимошик М.	Київ	3	д-р
	Брайлян Н.	Львів	1	канд.
	Денисюк Н.	Львів	1	
	Кулеша Н.	Львів	1	канд.
	Мегела І.	Київ	1	д-р
	Моїсєєва Т.	Київ	1	асп.
	Роговий В.	Лондон	1	
	Семенко С.	Полтава	1	канд.
	Тимошик-Сударикова А.	Київ	1	асп.
	Яневський О.		1	
Всього	12	4	21	6

кін – доктор філологічних наук, професор факультету журналістики Київського університету, літературний критик, кінознавець (автор публікації – С. Гаранський, Київ); Дмитро Богдашевський – священнослужитель, громадський діяч, публіцист і останній редактор «Трудов Киевской Духовной Академии» (М. Левчук, Луцьк); Владзімеж Бончковський – відомий польський публіцист ХХ ст., редактор єдиного у своєму роді часопису «Бюлетин Польсько-Українські» (Варшава, 1932–1938), один із провідних спеціалістів у сфері національної політики та питань Сходу в міжвоєнній Польщі (С. Кравченко, Луцьк), Августин Волошин – один з найпомітніших українських громадсько-політичних, національно-культурних, педагогічних і релігійних діячів Закарпаття, президент Карпатської України (В. Тарасюк, Ужгород); Ісмаїл Гаспринський – видавець провідної кримськотатарської газети «Переводчик» – «Терджиман» (1883–1914) (Н. Яблоновська, Сімферополь); Микола Гладкий – педагог, публіцист (Н. Сидоренко, Київ); Василь Горленко – знаний український публіцист, який повертав із забуття видатних українських художників, збирав залишки народної творчості та цінні українські старожитності (І. Забіяка, Київ); Віктор Гюго – французький письменник і публіцист (О. Мелещенко, Київ); Іван Дзюба – літературний критик і публіцист (Л. Василик, Чернівці); Михайло Драгоманов – публіцист, редактор, видавець (С. Семенко, Полтава); Юхим

Крижанівський – публіцист (А. Бойко, Київ); Федір Матушевський – публіцист, редактор, дипломат (О. Руденко, Київ); Микола Мізко – публіцист, редактор (О. Школьна, Київ); Борис Олійник – поет, публіцист, громадський діяч (М. Свалова, Полтава); Олена Пчілка – письменниця, редакторка, публіцистка (Ю. Краснікова, Київ; С. Семенко, Полтава); Микита Шаповал – поет, публіцист, учений, громадський діяч (С. Дишко, Київ) та багато інших.

Рубрика	Автор	Місто	К-ть публікацій	Науковий ступінь
Постаті	Семенко С.	Полтава	3	канд.
	Борець А.	Київ	2	асп.
	Кравченко С.	Луцьк	2	1 канд., 1 д-р
	Бідзля Ю.	Ужгород	1	канд.
	Бойко А.	Київ	1	д-р
	Василик Л.	Чернівці	1	канд.
	Гаранський С.	Київ	1	студ.
	Горбатюк		1	
	Дишко С.	Київ	1	асп.
	Забіяка І.	Київ	1	канд.
	Запольська Л.	Київ	1	
	Краснікова Ю.	Київ	1	асп.
	Мелешенко О.	Київ	1	д-р
	Левчук М.	Луцьк	1	асп.
	Шівторак М.	Київ	1	
	Руденко О.	Київ	1	
	Садівничий В.	Суми	1	асп.
	Свалова М.	Полтава	1	асп.
	Сидоренко Н.	Київ	1	д-р
	Тарасюк В.	Ужгород	1	канд.
	Теребус О.	Луцьк	1	канд.
	Школьна О.	Київ	1	канд.
	Щербакова О.	Київ	1	канд.
	Яблоновська Н.	Сімферополь	1	д-р
	Михайлюта О.	Київ	1	студ.
Всього	28		32	13

У рубриці «Грані» можна побачити 52 публікації, представлені 42 авторами, із яких 9 докторів наук. Одна публікація надрукована в співавторстві. Серед міст лідирує Київ (22 представники), дві особи зі Львова, дві – з Запоріжжя.

Рубрику «Духовність» представляє два автори з Києва – професор М. Веркалець та доцент Л. Вежель. Обидві статті присвячені видатним українським постатям – першому митрополиту УАПЦ Василю Липківському та відомому богослову, який вважається одним з ініціаторів Львівського псевдособору 1946 р. Гавриїлу Костельнику.

Рубрика	Автор	Місто	К-ть публікацій	Науковий ступінь
Грані	Варич М.	Київ	2	1 асп., 1 канд.
	Василенко М.	Київ	2	1 канд., 1 д-р
	Іванов В.	Київ	2	д-р
	Ілляк Н.	Київ	2	
	Мелешенко О.	Київ	2	д-р
	Пенчук І.	Запоріжжя	2	д-р
	Пристапенко Т.	Київ	2	канд.
	Супрун Л.	Вінниця	2	канд.
	Бахметьева А.	Дніпропетровськ	1	
	Житарюк М.	Львів	1	канд.
	Бідзля Ю.	Ужгород	1	канд.
	Балаклицький М.	Харків	1	канд.
	Блохін І.	Київ	1	студ.
	Василик Л.	Чернівці	1	канд.
	Ващенко О.	Київ	1	асп.
	Гончаров Г.	Полтава	1	
	Городенко Л.	Київ	1	д-р
	Гресько О.	Київ	1	асп.
	Гриценко О.	Київ	1	д-р
	Деяк-Якобишин О.	Київ	1	асп.
	Дяченко М.	Запоріжжя	1	
	Улиганець М.	Ужгород	1	асп.
	Желіховська Н.	Київ	2	асп.
	Завадяк В.	Ужгород	1	
	Зоріна О.	Київ	2	канд.
	Льченко В.	Київ	1	канд.
	Льченко К.	Запоріжжя	1	
	Ковтун Т.	Київ	1	канд.
	Колісник Ю.	Черкаси	1	канд.
	Косюк О.	Луцьк	1	канд.
	Кравченко С.	Луцьк	1	д-р
	Кузнецова Т.	Суми	1	канд.
	Малий М.	Київ	1	асп.
	Михайлюта В.	Київ	1	канд.
	Павлюк Л.	Львів	1	канд.
	Петрів Т.	Київ	1	канд.
	Пода О.	Запоріжжя	1	канд.
	Поплавська Н.	Тернопіль	1	д-р
	Пузій В.	Київ	1	асп.
	Серажим К.	Київ	1	д-р
	Хоменко І.	Київ	1	канд.
	Юричко В.	Київ	1	асп.
Всього	42		52	14

У рубриці «Педагогіка» представлено дві статті: доцента Л. Боярської з Києва та кандидата наук із соціальних комунікацій М. Свалової (Полтава), які розглядають питання дисципліни «Фольклор»

у системі журналістської освіти та методичний аспект вивчення публіцистики Б. Олійника студентами-журналістами.

На сторінках наукового збірника «Журналістика» в рубриці «Шевченкіана» подано дві публікації. Одна з них показує становлення Тараса Шевченка як художника-ілюстратора художнього альманаху і книжки, автором є доктор філологічних наук Б. Черняков (Київ), в іншій йдеться про публікації українськомовної преси Росії початку ХХ ст., де активно залучалася спадщина Великого Кобзаря (авторка О. Сидоренко з Києва).

Серед авторів рубрики «Медіаконтент» – аспіранти, здобувачі та магістри кафедри історії журналістики, які працюють над вивченням гендерного контексту та театральної періодики сучасної України, літературно-художніх та літературно-критичних компонентів сучасних українських видань (це зокрема Л. Монич, М. Чернодон, В. Талалай, Л. Хом'якова).

У рубриці «Методи дослідження в історії журналістики» надруковано 4 публікації, автори яких В. Тарасюк (Ужгород), С. Кравченко (Луцьк), Н. Герасимчук (Київ), С. Кличко (Київ). Вони звертають увагу передусім на питання використання методів у студентських наукових роботах, контент-аналіз у системі сучасних методів дослідження публіцистичних текстів та специфіку опрацювання джерельної бази в дослідженнях з історії української та зарубіжної періодики.

Матеріали рубрики «Гендер» подають дослідження про історію українського жіночого журналу, проблеми гендерних ролей і стереотипів, гендерні студії в журналістикознавстві та ін. Тут розміщено 9 публікацій. З них чотири належать кандидату філологічних наук із Запоріжжя О. Поді. Інші написані К. Кобченко (Київ), А. Хріпунковою (Донецьк), М. Скорик (Київ), М. Чернодон (Вінниця).

Рубрику «Жанрові пошуки» представлено 12 публікаціями. Серед авторів – М. Василенко, Н. Герасимчук, Л. Звелідовська, О. Зоріна, Т. Хітрова, С. Шебеліст, Ю. Лук'яненко, О. Гіленко, І. Гаврилюк. Автори досліджують такі вагомні для сучасної журналістики питання, як: реаліті-шоу на Українському телебаченні, різновиди фейлетону та тенденції його занепаду як жанру в українській пресі, сучасна національна колумністика тощо. Найчастіше друкують представників Києва (п'ять авторів).

У рубриці «Студентська наука» розміщено 21 публікацію, дві з них у співавторстві. Рубрика представлена 27 авторами, серед яких найчастіше подають свої дослідження аспіранти та студенти: А. Борець, О. Брязгунова, К. Вострякова, Т. Головченко, І. Гук, Н. Кісарова, Є. Комчук, О. Коваль, К. Корнієнко, Ю. Краснікова, О. Криницька,

О. Монарєва, Н. Овдієнко, Р. Назарова, М. Півторак, Є. Подобна, К. Рутян, Н. Сарапин, О. Сидоренко, П. Усатюк, В. Черняхівська, О. Шелюг, Є. Шидловська та ін.

Рубрика «Спогади, есе, рецензії, нариси, дискусії, огляди» представлена 20 публікаціями (3 публікації у співавторстві), 18 авторами (2 доктори наук). 16 представників Києва, 2 – з Харкова і 1 – з Чернігова. Найбільша кількість матеріалів належить О. Школьній – 4.

Автор	Жанр	Місто
Барановська І.	Огляд	Київ
Варвянська С.	Рецензія	Харків
Волобуєва А.	Огляд	Київ
Михайлин І.	Рецензія	Харків
Гаранський С.	Есе	Київ
Нагорняк М.	Спогади	Київ
Олійник В.	Рецензія	Київ
Пузій В.	Рецензія	Київ
Ряба Н.	Огляд	
Святовець В.	Спогади	Київ
Сидоренко Н.	Рецензія	Київ
Гримич Г.	Спогади	Київ
Усатенко Т.	Рецензія	Чернігів
Школьна О.	Рецензія	Київ
Єлісовенко Ю., Нагорняк М.	Спогади	Київ
Сидоренко Н., Школьна О.	Рецензія	Київ
Шикерява Т., Мурга О.	Огляд	Київ

Проаналізувавши видання «Журналістика» за 2002–2013 рр., можемо побачити, що на його сторінках друкувалося 140 авторів. Повторюваність рубрик така: «До джерел» – 10, «Грані» – 10, «Постаті» – 9, «Спогади, есе, рецензії, нариси, дискусії, огляди» – 9, «Преса за межами України» – 7, «Студентська наука» – 7, «Гендерні доміанти» – 4 («Гендерні акценти» – 1), «Жанрові пошуки» – 3, по одному разу – «Духовність» «Журналістська доля (інтерв'ю, есе)», «Історичні віхи», «Медіаконтент», «Методи дослідження ІЖ», «Педагогіка», «Українська преса у світі», «Шевченкіана».

Найбільша кількість авторів з Києва (64), Львова (6), Запоріжжя (6), Луцька (4), Полтави (4). З інших міст: Ужгород – 3, Вінниця – 2, Одеса – 2. Одним автором представлено Сімферополь, Черкаси, Харків, Донецьк, Суми, Чернівці.

Найчастіше на сторінках видання було розміщено статті О. Школьної – 11, Н. Сидоренко – 8, С. Кравченко – 7, О. Поді і Т. Хітрової – по 5, М. Василенка, С. Семенко, О. Сидоренко, М. Тимошика – по 4, В. Бондаренко, А. Борця, А. Волобуєвої, О. Богуславського, І. Забіяки, В. Іванова, Ю. Колісника, О. Мелещенка – по 3.

Що стосується «Образу», який дотримується передусім духовно-літературного спрямування, включаючи також дослідження з царини публіцистики, історії журналістики, жанрології тощо, то тут можна простежити, які і як часто за період існування часопису були рубрики на сторінках видання: «Історія журналістики» (9), «Публіцистичні обрії» (9), «Світло християнства» (9), «Світ розмаїтій літератури» (9), «Теорія образу» (4), «Образ» (3), «Гоголівські сторінки» (1), «До 100-річчя Ірини Вільде» (1).

При аналізі часопису за допомогою підрахунків було визначено, які рубрики були найбільш популярними. Так, наприклад, «Публіцистичні обрії» вмістили 31 статтю, «Історія журналістики» – 25, «Світ розмаїтій літератури» – 23, «Світло християнства» – 13, «Теорія образу» / «Образ» – 12, «Гоголівські сторінки» – 4, «До 100-річчя Ірини Вільде» – 2.

Серед загальної кількості матеріалів є лише одна публікація у співавторстві (В. Бондаренко та Н. Шудря) у рубриці «Історія журналістики».

Простеживши зміст рубрик, можемо побачити, хто з дослідників найчастіше друкувався, яка кількість їхніх публікацій, з яких міст учені.

Рубрика	Автор	Місто	Науковий ступінь
Публіцистичні обрії	Борець А.	Київ	асп.
	Остапенко Н.	Київ	канд.
	Пода О.	Запоріжжя	канд.
	Поплавська Н.	Тернопіль	д-р
	Семенко С.	Полтава	канд.
	Шестакова Е.	Донецьк	канд.
	Масімова Л.	Київ	асп.
	Михайлюта В.	Київ	канд.
	Забіяка І.	Київ	канд.
	Воронова М.	Київ	асп.
	Хобта О.	Одеса	асп.
	Сидоренко Н.	Київ	д-р
	Свалова М.	Полтава	асп.
	Василик Л.	Чернівці	канд.
	Теребус О.	Луцьк	канд.
	Супрун Л.	Вінниця	канд.
	Шебеліст С.	Полтава	асп.
	Зелінська Н.	Львів	д-р
	Моїсеєва Т.	Київ	асп.
	Желіховська Н.	Київ	канд.
Бугай Л.	Запоріжжя		

У рубриці «Публіцистичні обрії» найчастіше друкували статті авторів з Києва (9) та Полтави (3). Найбільша кількість публікацій належить С. Семенко (4), Л. Василик (3); Е. Шестаковій, А. Борцеві, О. Поді, Л. Масімовій – по 2.

До рубрики «Теорія образу» / «Образ» (зміна назви відбулась у 2009 р.) активно дописували доктори наук – В. Шкляр (Київ), О. Мелещенко (Київ), Л. Городенко (Київ). Друкувалися на сторінках видання у цій рубриці шестеро авторів з Києва, по одному представнику з Вінниці, Запоріжжя, Харкова та Львова.

У рубриці «Історія журналістики» друкувалися три доктори наук – О. Богуславський, Н. Сидоренко, Н. Яблоновська. Найбільше статей опублікували А. Волобуєва, А. Кобинець – 4, Н. Сидоренко – 3, В. Михайлюта, В. Гандзюк, В. Бондаренко – по 2. По одній статті в О. Богуславського, Н. Яблоновської, О. Почапської, В. Садівничого, Т. Хітрової, О. Хобти, В. Дудко, Т. Старченко. Їхні дослідження стосувалися питань становлення та розвитку київської, одеської та запорізької преси; висвітлення діяльності провідних тогочасних часописів, зокрема «Основи», «Громадської думки» / «Ради», «Рідного краю», «Археологической летописи Южной России» та визначних постатей української журналістики, як-от: М. Зерова й А. Ходіна.

Рубрику «Світ розмаїтій літератури» представляють п'ять докторів наук – І. Мегела, І. Павлюк, С. Кравченко, Н. Чечель, М. Тимошик. Найчастіше тут друкувалися Л. Боярська (5 публікацій), І. Мегела (3); С. Кравченко, В. Михайлюта, М. Тимошик – по 2. Найбільше авторів із Києва (всього 11), зокрема: Л. Боярська, Л. Вержель, Н. Желіховська, І. Мегела, В. Михайлюта, Т. Моїсеєва, І. Павлюк, С. Привалова, В. Святовець, М. Тимошик, Н. Чечель.

У рубриці «Світло християнства» найбільше публікацій Т. Старченко (4) та А. Бойко (2). Серед авторів двоє докторів наук – А. Бойко та М. Комариця. Найбільше авторів із Києва: О. Беляков, А. Бойко, Т. Моїсеєва, Т. Старченко, У. Лешко. Інші зі Львова (М. Комариця), Луцька (М. Левчук), Харкова (Т. Казакова).

Рубрики «Гоголівські сторінки» та «До 100-річчя Ірини Вільде» аналізують окремі твори згаданих авторів, порушують питання образності їхньої творчості тощо. Тут друкувалися тільки автори з Києва, серед них два доктори наук (Н. Сидоренко та А. Бойко).

На сторінках «Образу» за досліджуваний період опубліковано праці 58 авторів, із яких 18 докторів наук: О. Богуславський (Запоріжжя), А. Бойко (Київ), Л. Василик (Чернівці), Л. Городенко (Київ), Н. Зелінська (Львів), М. Комариця (Львів), І. Мегела (Київ), О. Ме-

лещенко (Київ), С. Кравченко (Луцьк), І. Павлюк (Київ), Н. Поплавська (Тернопіль), Н. Сидоренко (Київ), М. Тимошик (Київ), Ю. Фінклер (Львів), Н. Чечель (Київ), Е. Шестакова (Донецьк), В. Шкляр (Київ), Н. Яблоновська (Сімферополь),

Серед кандидатів наук найчастіше друкувалися Т. Старченко (7 публікацій), Л. Боярська та В. Михайлюта (по 6 матеріалів); С. Семенко, А. Волобуєва, А. Кобинець (по 4); А. Борець і Т. Казакова (по 3); В. Бондаренко, М. Воронова, В. Гандзюк, І. Забіяка, Л. Масимова, Т. Моїсеєва, Н. Остапенко, Т. Хітрова, О. Хобта (по 2). Решта мають по одній статті: Л. Бахаєва, Л. Вежель, В. Дудко, Н. Желіховська, Ю. Комінко, У. Лешко, О. Почапська, С. Привалова, В. Садівничий, М. Свалова, В. Святовець, Т. Смирнова, О. Теребус, М. Чорнодон, С. Шебеліст та ін.

Матеріали були подані з 13 міст України. Перше місце в цьому списку посідає Київ – 27 авторів, друге – Вінниця та Запоріжжя (по 4), третє – Луцьк, Полтава і Львів (по 3 дослідника). З Донецька представлено двоє авторів. Інші ж міста представлені лише однією публікацією – це Харків, Одеса, Тернопіль, Чернівці, Суми, Сімферополь.

Тематична мозаїка наукових збірників «Журналістика» й «Образ» різнобічна, строката, інколи контрастна, адже під кожною обкладинкою вміщені різноманітні історико-філософсько-соціологічні дослідження. А всі публікації мають авторські особливості й індивідуальний стиль. Вони відтворюють правду життя, сприяють просвіті й розвитку духовності української нації.